

מבשר טוב

סעודה ג' פרשת
וארא שובבי"ם
 תשפ"א

מאמר "יציאת מצרים – לדורות עולם"
כח יציאת מצרים היא יסוד לכל הדורות שכל אחד יוכל לצאת מהמצבים השפלים והטמאים ביותר
מאפילה לאור גדול

א

בפסוק: "וידבר אלקים אל משה ויאמר אליו אני ד', וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב בקל שדי ושמי ד' לא נודעתי להם" כו', ובהמשך נאמר "וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל אשר מצרים מעבידים אותם ואזכור את בריתי".

ויש להבין ביסוד הענין שאמר הקב"ה למשה וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל אשר מצרים מעבידים אותם ואזכור את בריתי, והיינו ששמע השי"ת את תפילתם הנוראה של ישראל מתוך צרותיהם ועל כן שלח להם מושיע וגואל להוציאם ממצבם ולגאלם, ואמנם הרי בודאי נאנחו בני ישראל כבר הרבה שנים מאז השעבוד הקשה שהחל עם מות יוסף וכל הדור ההוא והתחילו מצרים מעבידים אותם בפרך בכל העבודה אשר עבדו בשדה, וזרקו את ילדיהם במים רח"ל ובודאי היו שקועים בצרות.

ולא רק צרותיהם בגשמיות אלא אף ברוחניות הרי היו שקועים במצרים עד מ"ט שערי טומאה וכמעט כלו בתוכם ובודאי אף זאת העיקר להם עד מאד בראותם שפל מצבם ברוחניות ובגשמיות, והרי צעק ליבם אל השי"ת בכל אותם השנים, ומדוע רק עתה אמר השי"ת שמעתי את נאקת בני ישראל, והרי השי"ת שהוא מקור הרחמים והחסדים בודאי היה שומע כל העת תפילתם וזעקתם ומדוע רק עתה אמר שמעתי את נאקת בני ישראל.

ב

עוד יש לעיין דהנה מצינו כאשר שלח השי"ת את משה רבינו ע"ה אל פרעה בכל עת היה עיקר הענין שאמרו לפרעה "שלח עמי ויעבדוני" היינו שהשי"ת רוצה שיצאו למדבר לעבדו שם ולזבוח לפניו, וכאשר אמר להם פרעה שיזבחו במצרים היתה התשובה "הן נזבח את תועבת מצרים לעיניהם ולא יסקלוננו" היינו שהיה התירוץ שאין שייך לזבוח במצרים משום שתועבת מצרים הוא וכדומה, והרי לכאורה הרי השי"ת אמת ומידתו אמת, ומאחר דזכר את בריתו אשר נשבע לאבות הקדושים ושמע את נאקת בני ישראל בכל צרותיהם א"כ היה לו לומר לפרעה: הוצא את עמי ממצרים בעבור אינם עבדיך ואתה משתעבד בהם שלא כדין ומעתה לא תשעבדם ולא תענה אותם ובאם לא ירצה פרעה לשחררם הרי שיבואו עליו כל המכות.

ואין לומר דמשום כך לא רצה לומר לכתחילה שישחרר לעולם את בני ישראל מעבדם אליו, משום שבזה לא ירצה פרעה לשמוע כלל, וזה אינו נראה, חדא שהרי כל עיקר שעבודו של פרעה את ישראל לא היה אלא משום הטעם שנאמר בפרשת שמות הנה בני ישראל רבים והיה כי תקרנה מלחמה ונוסף גם הוא על שונאינו וא"כ באם

א

עתה ישתחררו ויצאו בני ישראל מארצו הרי שוב אין לו כלל חשש מהם, ועוד שהרי גלוי וידוע לפניו יתברך שאף עתה שאמר שיצאו רק לשלשה ימים לזבוח לפניו גם לזה לא הסכים פרעה והקשה ליבו עד שהוצרך לכל אותם המכות הנוראות, וא"כ בודאי היה אפשר לומר לו לכתחילה עיקר הענין שישחרר את בני ישראל מעולם ועבודתם וילכו להם לארצם, ומדוע לא נאמר לו אלא בבחינת שלח עמי ויעבדוני.

והנה ענין פרשיות אלו של יציאת מצרים ידוע שהוא יסוד גדול מאד בכל התורה כולה שתמיד מזוכר ענין יציאת מצרים, וחמישים פעם בתורה הוזכר ענין יציאת מצרים ואין לך בכל התורה דבר שמוזכר כל כך הרבה כמו יציאת מצרים, וכל המצוות הם זכר ליציאת מצרים, ומוכח דזהו יסוד גדול מאד בתורה הקדושה וכן ביסודם של עם בני ישראל שהכל הוא מיציאת מצרים, ורואים שהתורה עוסקת בכך בעסק גדול עד מאד, ואף ישנו מצוות זכירה בכל יום בקריאת שמע של שחרית וכן בקריאת שמע של ערבית להזכיר יציאת מצרים, והדבר צריך ביאור מדוע כל כך הקפידה תורה שיכנס בעצמות בני ישראל הענין של יציאת מצרים.

ג

וביאור הדברים הוא שידוע שענין גלות מצרים היתה השורש לכל הגלויות שבכל הדורות, וענין יציאת מצרים היא שורש הגאולה לכל הגאולות לבני ישראל לכל הדורות עד ביאת המשיח.

והנה בני ישראל במצרים ירדו ונפלו עד לתהומא רבא והגיעו למצב של מ"ט שערי טומאה ואיתא מהאר"י הקדוש על הפסוק "ולא יכלו להתמהמה" היינו שכבר הגיעו ממש לקצה האחרון ואילו ירדו לחמשים שערי טומאה ח"ו, הרי שכבר לא היה את מי להוציא כלל ונמצא שנפילתם בגלות מצרים היתה עד שיא השפלות ששייך שלא שייך יותר מזה עד שכמעט כלינו בעניינו.

ואז הגיע הקב"ה וגאלם ובאותה יציאת מצרים נשרש שורש ענין הגאולה שיהא שייך בכל הדורות בכל המצבים הקשים שיפלו אליהם בני ישראל בכל מהלך הגלויות ובכל הדורות בין ברבים ובין ביחיד בכל מצב שהוא יוכלו בני ישראל לצאת מכל הקשיים ולעלות ולצאת מכל מצב קשה ככל שיהיה תמיד יוכלו לצאת מכל זה מכח יציאת מצרים.

ומאז יציאת מצרים נתייסד בבני ישראל יסוד מוסד בעצם טבעם ומהותם של בני ישראל שאין שייך שיהא מצב שאינם יכולים לינצל ממנו, ודבר זה הוא בין ברבים לכלל ישראל ובין ביחידות לכל אחד ואחד מבני ישראל, שמכל צרה וצער שיהא אצל בני ישראל והיכן שיפלו הן בגשמיות והן ברוחניות בכל דיוטא שיפול אליה איזה איש מבני ישראל ואפילו אם יהא ח"ו בדרגה התחתונה ביותר ששייך להגיע אליה רח"ל, הרי שמכח יציאת מצרים שהיא היתה כאמור באופן ומצב שבני ישראל ירדו ונפלו מאיגרא רמא לבירא הכי עמיקתא ששייך שכבר הגיעו למ"ט שערי טומאה, גם מהמצבים הכי גרועים הללו יצאו בני ישראל ביד רמה והגיעו לדרגות גדולות ונשגבות כמו שיתבאר.

ד

וזאת צריך לידע איש ישראל ולהשריש הרבה מאד בדעתו ובנשמתו שאף אם יפול בטומאות חמורות עד מאד ואף אם יגיע לשאול תחתיות ויפול לנוקבא דתהומא רבא וימצא עצמו מלא טומאה עד להחריד עד שירגיש שאין שייך בכלל בדרך הטבע שיהא יכול לצאת ממקומות טמאים ומשוקצים אלו, אפילו הכי בל יאמר נואש למצבו הנורא, אלא ידע באמת שזהו יסוד עצום בבני ישראל שאין שייך אצלם יאוש כלל אלא אפילו ממצבים אלו יש בכוחו לעלות ולהינצל ולצאת מכל הקשיים ומכל הטומאות ואפילו הנוראות ביותר והגרועות ביותר מכל מקום איש ישראל יש לו את הכחות ויכול לינצל מהם.

וזהו בכח יציאת מצרים שכמו שנתבאר היו בני ישראל במצבים הכי שפלים והכי נוראים ומכל מקום יצאו ביד רמה וזה נכנס לדורות עולם בטבע בני ישראל שיכולים לינצל ולצאת מכל הפגעים ומכל המצבים והטומאות הגדולות ביותר יכולים לעלות ולהתעלות ולזכך את נשמתם בגדולת הטהרה.

ומשום כך ישנה מצוה בתורה של זכירת יציאת מצרים וכדכתיב למען תזכור צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך ויש חיוב פעמיים בכל יום להזכיר בקריאת שמע את יציאת מצרים בין בשחרית ובין בערבית, וזאת למען להשריש אצל כל בני ישראל לדורותיהם שישנו הכח המיוחד בבני ישראל שיוכלו לצאת מכל מיצר ומכל המצבים הקשים ביותר, שכח זה כאמור נכנס בעצם טבעם של בני ישראל בין בכלליות ובין בפרטיות כל איש ישראל בכל מצב שהוא אפילו השפל ביותר בין ברוחני ובין בגשמי, יוכל ויש בכחו לצאת מהמצב אליו נקלע או נפל ואפילו מבירא עמיקתא יוכל לעלות לאיגרא רמא.

ואיתא בספרים הקדושים שיאוש אינו שייך כלל אצל איש ישראל וכדאיתא בגמרא בבא מציעא [כב] "יאוש שלא מדעת" ופירשו בספרים הקדושים דענין יאוש הוא שלא מדעת משום שאצל איש ישראל אין שייך יאוש כלל וכמו שנתבאר דהרבה יש והיצר הרע המסמא את עיניו של האדם ומטעה אותו ומשקר לו באומרו לו: הרי אתה במצבך השפל ושנפלת לאן שנפלת רחמנא ליצלן והלשאל תחתיות הגעת בטומאתך ובמעשיך המכוערים והמגונים ואתה כבר במצב של לאחר יאוש ח"ו, כל זה הוא שקר וכזב של דברי היצר הרע וצריך ומחוייב כל אחד ואחד לידע בבירור ששקר דובר בו היצר הרע, כי אין שום מצב בעולם שלא יוכל איש ישראל לצאת ממנו בעזרת השם יתברך, ובודאי יוכל לצאת מכל המצבים השפלים הכי גרועים שיהיו ולהתקרב אליו יתברך ולעבדו בלבב שלם ובתשובה שלימה מאהבה.

וענין זה שאין שום יאוש אצל איש ישראל הוא לא רק שיוכל לצאת ממצבו השפל והגרוע אלא ביותר שאף יוכל לעלות ולהתעלות באופן מיוחד ולהגיע לדרגות גדולות מאד בעבודת הבורא יתברך ולהצליח בכל העניינים ברוחניות ובגשמיות עד לרום המעלה כי זהו בטבעם של בני ישראל שיוכלו להתהפך לגמרי לטובה ולצאת מאפילה גדולה לאור גדול.

ודבר זה אפשר לראות בחוש ביציאת מצרים שהיו ישראל כל כך שקועים בקליפת וטומאת מצרים שהיתה ערות הארץ ונפלו עד לעומק השאל וכבר נשרשו במ"ט שערי טומאה, ומכל מקום ברגע אחד יצאו ביד רמה וניצלו מכל המצבים השפלים ועלו במעלות רמות ונשגבות, עד שהגיעו תוך חמישים יום למעמד הר סיני ושם זכו לדרגה של "אני אמרתי אלקים אתם" והיו דומים למלאכי השרת, ודבר זה הוא מופלא עד מאד שבתקופה קצרה כל כך יתהפכו כל העם כולו מבירא עמיקתא כשאל ולהגיע לדרגות נשגבות של נבואה ורוח הקודש, וכל זה הוא מיסוד כח יציאת מצרים שהוא נכנס כאמור בתוך טבע ועצמות בני ישראל שבכחם לעלות ולהתעלות ולעשות מהפכה לטובה בכל העניינים בין ברוחניות ובין בגשמיות.

וכאמור כח זה נשרש בעם ישראל עד סוף כל הדורות, ובזה אפשר להבין מה שתמהו כל הגויים וכל אומות העולם על הפלא העצום הזה, שהנה כל כך הרבה אומות שהיו יושבים בשלוה על אדמתם ומלכו בכיפה ושלטו בכל העולם וכולם חרדו ורעדו מפניהם ואפילו הכי כיום לא נשאר מהם זכר ונאבדו לגמרי מן העולם ונתערבו בכל האומות, ואילו עם בני ישראל שהם עם קטן והשפל אשר סבל וסובל כל כך הרבה רדיפות ושמדות והלכו מגולה אל גולה במצבים קשים עד מאד וכל כך הרבה ניסו להשמידם ח"ו וכבר סברו שיכולים להם ואמרו לכו ונחכידם מגוי, ואולם המה ראו כן תמהו כיצד אומה קטנה זו שורדת ונשארת וקיימת ועל אף הכל עדיין בני ישראל הולכים לבטח ונצח ישראל לא ישקר ולעולם מצליחים הם להשאר ביהדותם וכל אומות העולם אינם יכולים להם, וככבשה בין שבעים זאבים נשארו בני ישראל, וזהו דבר פלא עצום ונשגב למעלה למעלה מדרך הטבע כלל, ואומות העולם אינם מסוגלים להבין איך שייך דבר פלא הגדול הזה.

ואולם באמת כל זה הוא מכח שורש כל הגאולות שהוא גאולת מצרים כמו שנתבאר שנכנס זה הכח בכל בני ישראל שבכל מצב שהוא יוכלו לצאת ממנו בין ברבים ובין ביחיד, ועל כן זהו הכח שנשאר לדורות וזהו סוד קיומו הנצחי של עם בני ישראל למעלה מדרך הטבע ממש, וכמו שאומרים בתפילת אמת ואמונה: "המכה

בעברתו כל בכורי מצרים ויוצא את עמו ישראל מתוכם לחרות עולם" והיינו דכח יציאת מצרים הוא חרות עולם שלעולם בני ישראל יוכלו לצאת לחרות מכל מצב שהוא.

ז

ובאמת כבר נתבאר בארוכה במקום אחר שמיסוד ענין בני ישראל הוא שהם כולם משורש אחר ועצם מציאות בני ישראל אינו כלל ככל הגויים אלא טבע אחר יש להם וכבר הובא בדברי בינה וכן איתא בכוזרי שבני ישראל הם חומר אחר לגמרי משאר בני אדם ואפילו בגשמיות אינם אותו חומר כלל, והם בעלי כח סגולי כמו מגנט וכדומה שטבעו להמשך לברזל ואין אדם בעולם שיכול להבין מניין כח זה אלא שהוא בעצם טבעו כך הוא, כמו כן בני ישראל הם חומר אחר סגולי לגמרי ואינם נכנסים בגדרי הטבע של אומות העולם כלל וכלל ועל כן אין שייך שבני ישראל יתערבו ויתעלמו בגויים כלל וכלל, וכל זה נתבאר באורך במקום אחר ע"ש.

וענין כחות מיוחדים אלו שניתנו בבני ישראל הוא שלא רק שיכולים לצאת מכל המצבים הקשים אליהם הגיעו אלא שכל אחד ואחד מבני ישראל יש בכחו לתקן ולהשפיע בכל העולם כולו, ואיתא בספרים הקדושים שבכל איש ישראל יש בו ניצוץ משיח והיינו שיש בידו לתקן בכל העולם, שהרי כחו של משיח צדקנו הוא להחזיר את כל העולם בתשובה וכמו שאומרים לתקן עולם במלכות שדי וכל בני בשר יקראו בשמך להפנות אליך כל רשעי ארץ כו' והיינו שזה יעשה משיח צדקנו שיהפוך לבב כל העולם כולו, ומעין כח זה יש בפרטיות אצל כל איש ישראל שיש בידו לתקן ולהשפיע בכל העולם.

וזוהו ביאור מאמר הגמרא בסנהדרין [לז.]: "להגיד גדולתו של הקדוש ברוך הוא שאדם טובע כמה מטבעות בחותם אחד כולן דומין זה לזה ומלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא טבע כל אדם בחותמו של אדם הראשון ואין אחד מהן דומה לחבירו לפיכך כל אחד ואחד חייב לומר בשבילי נברא העולם" ע"כ.

והנה יש להבין היטב ענין זה שחייב אדם לומר שכל העולם כולו בשבילו נברא, וביאור הענין בזה הוא משום שבאמת כל אחד ואחד מבני ישראל יש לו כח סגולי ביותר שהוא יכול להשפיע בו על כל העולם כולו, וכל אחד ואחד מבני ישראל בכל הדורות יש לו ענין מיוחד שענין זה אך ורק הוא יכול לתקן בעולם ואין אף אחד אחר שיהא יכול לתקן את הענין שהוא עצמו יש לו לתקן והקב"ה בראו עם הכחות המיוחדים ועם הנסיונות המיוחדים לו לבדו שבהם יהא יכול לתקן בעולם וכשעושה את תפקידו בשלימות הרי יש בידו להשפיע ולשנות בענין זה את כל העולם לטובה.

ח

ודבר זה כבר נעשה מתחילת ברייתו של אדם שניתן בכחו להשפיע בכל הבריאה וכדאיתא במדרש רבה [קהלת יט ג]: "ראה את מעשה האלהים כי מי יוכל לתקן את אשר עותו, בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את אדם הראשון, נטלו והחזירו על כל אילני גן עדן ואמר לו, ראה מעשי כמה נאים ומשובחין הן, וכל מה שבראתי בשבילך בראתי, תן דעתך שלא תקלקל ותחריב את עולמי" ע"כ.

ומבואר בזה שהקב"ה נטל את אדם הראשון והראה לו את כל האילנות וכל הפירות וכו' בכל הבריאה היינו שרמז לו שכל כחות העולם וצמיחת הפירות וכל ההשפעות הן תלויות בו באדם, ופירות אינו רק הפירות הגשמיים אלא בודאי הפירות הרוחניים שהם המצוות ומעשים טובים וכל מידות טובות שבעולם, והיינו שכל ההשפעה בעולם תלויה במעשי האדם ועל זה אמר לו השי"ת תן דעתך שלא תקלקל ותחריב את עולמי והיינו שהאדם יש בו כחות אדירים מאד הן לטב והן למוטב שמצד אחד יש לו כח לתקן בכל העולם ולהעלותו, ומצד שני יכול לקלקל בכל העולם ח"ו.

ועוד מצינו בגמרא שבת [נו:]: "אמר רב יהודה אמר שמואל בשעה שנשא שלמה את בת פרעה ירד גבריאל ונעץ קנה בים ועלה בו שירטון ועליו נבנה כרך גדול [של רומי]" ע"כ, והנה שלמה המלך ע"ה הרי ידוע מה שאיתא בגמרא שם: "אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן כל האומר שלמה חטא אינו אלא טועה" ומכל מקום

ט

מאחר שהיה איזה פגם זעיר וקטן, ומזה נגרם עד כדי כך שמזה נעשה מקום למלכות רומי הרשעה שהיא החריבה בית מקדשנו והגליתנו מארצנו עד היום הזה וכל זה מחמת פגם קטן ומזה יכול ללמוד האדם עד כמה מגיע כח ההשפעה של כל איש ישראל באשר הוא, וקל וחומר למידה טובה מרובה עד כמה יכול להשפיע לטובה בכל העולם כולו.

וידוע שהיו אנשים שהיו מזרע ישראל כמו אותו האיש ימ"ש, שהכניס קלקול גדול והשחית בכל העולם כולו רח"ל, וכן מצינו עוד שהיו מזרע ישראל והם ניצלו את כחם בעבור לקלקל ולהשחית בעולם ומזה רואים עד כמה גדול השפעת כל אחד ואחד מבני ישראל לקלקל ח"ו, אך בודאי שמידה טובה מרובה וא"כ ק"ו הוא שאם כך יכול אחד לקלקל בכל העולם הרי ודאי שיש ביד כל אחד ואחד לתקן ולשנות לטובה ולהעלות את כל העולם כולו.

וכבר הבאנו מה שכתב בספר הקדוש לקוטי תורה [דף ג] להרה"ק רבי מרדכי מטשרנוביל זצוקלה"ה זי"ע שהביא בשם קדוש ישראל הבעל שם טוב הקדוש זצוקלה"ה זי"ע וזל"ק: "וצריך להאמין באמונה שלימה כשאדם מנענע אפילו באצבע קטנה מנענע עולמות עליונים רוחניים, כמ"ש הבעל שם טוב ז"ל, וצריך להבין כי כל האדם האדם כלול מכל העולמות וד"ל" עכ"ל"ק.

ומעתה הרי נקל להבין דאם בנענוע אצבע קטנה יכול האדם לנענע בכל העולמות העליונים הרוחניים הרי פשיטא שיכול איש ישראל בתנועה קטנה אמיתית וברגע אחד לשנות את כל עצמו ואת כולו לטובה ולצאת מאפילה לאור גדול ולהנצל מכל טומאות היצר הרע.

ט

ועל כל פנים נתבאר מכל האמור שבזמן יציאת מצרים קבלו בני ישראל כח גדול ונשגב לכל הדורות שיוכלו לצאת מכל מצב קשה שיפלו בו ח"ו בין ברוחניות ובין בגשמיות בין ברבים בין ביחיד, וזה נמשך לכל הדורות וכמו שאז במצרים היו בני ישראל בבירא עמיקתא כשאל שהגיעו עד מ"ט שערי טומאה, ומזה יצאו מאפילה לאור גדול עד שהגיעו למעמד קבלת התורה שנחשבו כמלאכי השרת כמו כן בכל הדורות יוכל כל אחד ואחד מבני ישראל לצאת מכל מצב של טומאה ונפילה לאור גדול ולטהר נפשו ביותר.

ובזה יש ליישב מדוע לא נשמעה כביכול צעקת ונאקת בני ישראל עד הנה, ולהנתבאר זאת היתה עצה עמוקה מהשי"ת כדי לבנות את כח עם בני ישראל לדורות עולם שלעולם לא יהא שייך יאוש בבני ישראל ואפילו אם יפול אחד עד תחתית המדרגה לשאול תחתית עדיין יהא לו תקוה כמו שבני ישראל אז במצרים נפלו כל כך עד קצה היכולת ואפילו הכי חזרו ויצאו משם ברכוש גדול ועלו ונתעלו למדרגות עצומות בקדושה וטהרה כמו כן יהא לדורות עולם שכל אחד יוכל לצאת ממצבו הקשה מאפילה לאור גדול ולרום המעלה.

וזוהו הפירוש "וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל" דהיינו שמזה נעשה לדורות שכל איש ישראל כאשר יתאנח על מצבו הקשה ואף אם יהא במצב שכבר אינו יכול להתפלל כדבעי וכבר נראה לו שאין לו מח ולב ואינו יכול ליישב דעתו כדבעי אף להתפלל בכוונה, ורק נפשו זועקת ונאנחת להשי"ת ורואה ומרגיש את שפל מצבו וכואב לו על כך, אזי השי"ת שומע אף זאת האנקה ומושיע אותו מכל מצבו השפל ומגביהו ומתקן נפשו.

י

ומעתה נבוא ליישב מה שהקשינו מדוע בכל שליחותיו של משה לפרעה אמר לו השי"ת שיאמר לו שלח עמי ויעבדוני ולא אמר לו מעצם ענין השחרור שישחרר את בני ישראל מעבודתם הקשה, אך הביאור הוא שענין יציאת מצרים הוא כמו שנתבאר היה בעבור לבנות את כח בית ישראל לדורות עולם ולעשותם בעצם טבע נפשם שיוכלו לעמוד בכל המצבים הכי קשים שיהיו ברוחניות ובגשמיות ויציאתם לא היתה יציאה לחופש גרידא, שהרי עיקר שעבוד של האדם הוא כאשר הוא משועבד ליצריו ותאוותיו הרעים ומידות שאינם טובות שאז הרי העצמו נחשב לעבד של יצרו ח"ו.

ה

וכל ענין יציאת מצרים היה לעשות מבני ישראל עבדי השם, וכמו שנאמר "המוציא אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלקים" והיינו שמטרת כל היציאה היתה להעלות את בני ישראל ולרוממם לדרגת עבדי ד' ולהכניס בהם כח לדורות עולם לקבל את התורה ולעבדו יתברך בכל לב ונפש.

ובאמת שהאדם כאשר הוא בנפשו בן חורין וכמאמר חז"ל במדרש רבה [במדבר י ח]: "והלוחות מעשה אלהים המה וגו' אל תקרי חרות אלא חירות שאין לך בן חורין אלא מי שהוא עוסק בתלמוד תורה בלבד" ע"כ, והיינו שהאדם שעובד את השי"ת הוא באמת בן חורין שהוא עושה מה שבאמת נשמתו חושקת ואינו נמשך מצד היצר הרע ותאוותיו המגונים וזהו החרות האמיתי ואז גם אין שייך שיהו משתעבדים בו משום שבנפשו הוא בן חורין, ונמצא דשורש כל הגלות היה משום שלא היו באמת בני חורין בנפשם, וזהו הפירוש שלח עמי ויעבדוני היינו שדוקא על ידי שיעבדוני יהיו באמת בני חורין ויתרוממו ותעלה נפשם להיות עבדי השם אמיתיים.

ועוד יש ליישב בזה שהנה ידוע שיציאת מצרים הובטח לאברהם אבינו שיהא אחר ארבע מאות שנה כמו שנאמר "ידוע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום ועינו אותם ארבע מאות שנה ואחר כך יצאו ברכוש גדול" ואולם למעשה יצאו בני ישראל קודם זמנם משום שהקב"ה חישב את הקץ לעשות וכמו שנתבאר מדברי האריז"ל שבני ישראל מאחר ששקעו במ"ט שערי טומאה ולא יכלו להתמהמה על כן היו מוכרחים לצאת קודם זמנם, ומשום כך כאשר בא משה לפני פרעה להוציא את בני ישראל ממצרים, לא היה יכול לבוא בטענה שישחררם מענין העבדות גרידא שהרי הוא עדיין קודם זמנם, ועל כן אמר לו "כה אמר ד' שלח עמי ויעבדוני" שהסיבה היתה למען יעבדו את השי"ת ומשום כך יצאו קודם זמנם.

ואכן ממה שנתבאר לעיל שיציאת מצרים היא היתה השורש לכל הדורות לכל בני ישראל לרבים וליחיד, הרי שמזה עצמו נעשה כח גאולה לבני ישראל לכל הדורות שאף אם ח"ו נגזר לאחד איזה ענין מחמת מעשיו הרעים וכדומה, מכל מקום יהא יכול לצאת ממנו מיד על ידי הכח הנשגב והעצום של בני ישראל לשנות עצמו למוטב ולהתקרב להשי"ת ולהתאנח לפניו ובודאי יצא מכל רעה ומכשול ומאפילה לאור גדול.

ועל כן צוותה התורה לזכור יציאת מצרים פעמיים בכל יום בעת קריאת שמע שצריך לזכות יציאת מצרים וכתב אאמו"ר זצוקללה"ה בסה"ק חלקת יהושע ומובא בסידור הקדוש חלקת יהושע וזל"ק: "קודם שיאמר אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים, יכוין לקיים מצות זכירת יציאת מצרים ולהודות לה' יתברך במחשבתו על יציאת מצרים כי בכל דור ודור חייב אדם לראות עצמו כאילו יצא ממצרים ולא לאבד ח"ו מצוה זו" ועוד כתב שם: "להודות להשי"ת באמירת אני ד' אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים ולקבל המצוה של הזכירה שני פעמים ביום ואז כמובן נוכל לזכות להענינים המסתעפים מגודל המצוה ולהתעלות ברוח ונפש, ועוד באומרו אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים יכוין ג"כ שיוציאנו ממצרים של היום שהוא היצר הרע הנמצא בתוכנו" עכל"ק.

והרי זה כמו שנתבאר שיציאת מצרים היא נשארת בכוחה לכל הדורות שיוכל כל אחד ואחד להנצל מהיצר הרע הבווער בקרבו ולצאת מכל טומאת מצרים וערות הארץ ולעלות ולהתעלות בכל הענינים.

יא

והנה עומדים אנו בימים הללו בימי השובבי"ם הקדושים אשר ידוע מדברי האריז"ל שהם ימים המסוגלים לתקן חטאות נעורים ופגם הקדושה בכל האיברים והם ימי רצון, ויסודם הוא שהקריאה מעוררת את הזמן ומאחר שקוראים בתורה בפרשיות יסוד אלו של יציאת מצרים הרי שיכול כל אדם לעורר את עצמו ולעשות תשובה מאהבה על כל חטאותיו ופשעיו ואפילו אם נפל לשאול תחתיות ולתהומות הארץ בטומאה רבה ועצומה, מכל מקום בסגולת ימים קדושים אלו שיעורר את עצמו ואת נשמתו לשוב אליו יתברך באהבה רבה אהבת עולם ויהא כקטן שנולד ממש.

ואולם זאת צריך האדם לידע כאשר מגיע היצר הרע אליו באומרו: הרי עברת כל כך הרבה ונפלת ונכשלת בעבירות מגונות ובהרבה ענינים רעים וכבר אין שייך אצלך לשנות טבעך והרגליך הלא טובים וכדומה רבות

מאד מחשבות של יאוש וחוסר תקווה, אזי ישם מיד לנגד עיניו תמונת יציאת מצרים ויתבונן היטב שהשי"ת נטע בטבע כל אחד ואחד מבני ישראל בכל הדורות כולם ללא יוצא מן הכלל שכל אחד ויש בכחו לצאת מכל מצב שהוא ואינו במצב של יאוש כלל והכל הוא דמיון וכזב של היצר שמסתיר את כחו של איש הישראלי אך באמת אינו כן כלל וכלל, וכמו שנתבאר שכל יהודי באשר הוא בכל מצב שהוא יכול ויש בכחו להשתנות ולהתהפך לגמרי לטובה.

יב

ואף שבענינים אלו של פגם הברית הם עוונות קשים עד מאד וקשה לתקנם וכמבואר בזוהר הקדוש, ובפרט בענייני קדושה אלו בעיקר מכניס היצר הרע מחשבות להאדם שמאחר שכבר פגם בעיניו כל כך וכן במוחו נתמלא כבר מחשבות טומאה וערוה, וכבר פגם הרבה פגמים קשים עד מאד עד כדי כך שכבר אינו יכול לשנות את עצמו ולא יוכל לתקן את נפשו באמת, ולזה צריך כל אחד לאזור כגבר חלציו ולהכריז לעצמו: איש יהודי אנכי והשי"ת נטע בי כחות מיוחדים שאוכל לצאת ולהטהר ולהתקדש בכל רמ"ח איברי ושס"ה גידי ומכל טומאה שנפלתי בה אוכל לצאת באמת ולהתהפך לגמרי לטובה, שהרי אף במצרים היו בני ישראל בעומק הטומאה שמבואר בתורה שנקראת מצרים "ערות הארץ" ואפילו הכי יצאו בני ישראל ביד רמה נגד כל הסיכויים וא"כ בודאי אף כיום נוכל לצאת מכל המצבים ואף הקשים ביותר מאפילה לאור גדול.

ומבוארים הדברים להדיא בגמרא עבודה זרה [יז.]: "אמרו עליו על ר"א בן דורדיא שלא הניח זונה אחת בעולם שלא בא עליה פעם אחת שמע שיש זונה אחת בכרכי הים והיתה נוטלת כיס דינרין בשכרה כו' אמרה אלעזר בן דורדיא אין מקבלין אותה בתשובה, הלך וישב בין שני הרים וגבעות אמר הרים וגבעות בקשו עלי רחמים אמרו לו עד שאנו מבקשים עליך נבקש על עצמנו שנאמר כי ההרים ימושו והגבעות תמוטינה אמר שמים וארץ בקשו עלי רחמים אמרו עד שאנו מבקשים עליך נבקש על עצמנו שנאמר כי שמים כעשן נמלחו והארץ כבגד תבלה אמר חמה ולבנה בקשו עלי רחמים אמרו לו עד שאנו מבקשים עליך נבקש על עצמנו שנאמר וחפרה הלבנה ובושה החמה אמר כוכבים ומזלות בקשו עלי רחמים אמרו לו עד שאנו מבקשים עליך נבקש על עצמנו שנאמר ונמקו כל צבא השמים אמר אין הדבר תלוי אלא בי הניח ראשו בין ברכיו וגעה בבכיה עד שיצתה נשמתו יצתה בת קול ואמרה ר"א בן דורדיא מזומן לחיי העולם הבא, בכה רבי ואמר יש קונה עולמו בכמה שנים ויש קונה עולמו בשעה אחת ואמר רבי לא דיין לבעלי תשובה שמקבלין אותן אלא שקורין אותן רבי" ע"כ.

ומבואר בזה שאותו רבי אלעזר בן דורדיא שכב נכשל ופגם רבות מאד בענייני פגם הברית וקדושה ונפל היכן שנפל עד שאול תחתית וכאשר בא לשוב בתשובה ביקש משמים וארץ ומכל הבריאה שיבקשו עליו רחמים ולא רצו שאמרו לו עד שנבקש רחמים עליך נבקש על עצמנו, והביאור בזה הוא שרמזו לו שהרי במה שהרבית כל כך לפשוע הרי פגמת והורדת לשאול את כל הבריאה כולה וכמו שנתבאר שהאדם במעשיו יש לו כח להשפיע בכל העולמות כולם ועל כן לא יכלו לבקש עליו רחמים.

ואולם רבי אלעזר בן דורדיא לא התיאש והחליט אין הדבר תלוי אלא בי ומיד ישב בבכיה גדולה ושב בתשובה ואנחה אמיתית על כל מעשיו, עד שמשמים העידו עליו שהוא מזומן לחיי העולם הבא ולא די בזאת אלא שנקרא "רבי" ובודאי אין שייך שיקרא רבי אלא אם כן תיקן את כל חטאותיו לגמרי וכבר נעשה קדוש וטהור ואדרבה נעשה בעל מדרגה גדולה, ומזה רואים ומוכח עד כמה גדול כח התשובה לכל איש ישראל בכל הדורות בין ברבים ובין ביחיד שיכול בשעה אחת להתהפך לגמרי לטובה.

וכח זה שהיה אפשר אפילו במצב שהוא היינו שכבר שקוע היה שלא כדרך הטבע והינו נגד טבעו משום שעשה לעצמו להיות שקוע באופן שטבוע בדמו להיות טמא רח"ל, ובכל זאת יצא מטומאתו, כח זה שייך רק בכח יציאת מצרים.

ובזה מובן מדוע הקב"ה שמע נאקת בני ישראל רק כאשר כבר היו שקועים במ"ט שערי טומאה, משום שאז היה זה כנגד הטבע שיהיה נאקת בני ישראל אז לצאת מזה, ובכל זאת צעקו וזה גרם דוקא אז להשי"ת לשמוע נאקתם, וגרמו בני ישראל בכל הדורות שכל איש ישראל יכול לצאת ממצב מיואש ברו"ג בכל מצב ועת ודו"ק.

ואף בדורות אלו שהעולם פגום עד מאד ומלא זוהמא וטומאה ומחשבות מגונות ונראה להאדם כיצד אני יכול לשוב בעולם מלא טומאה זה, אך אינו כן שכמו שנתבאר שבבני ישראל אין שייך כלל מצב יאוש אלא כל אחד ואחד ללא יוצא מן הכלל יכול לשוב אל השי"ת ובידו לתקן כל חטאות נעורים בכל העניינים ולטהר ולזכך נפשו מכל סיג ופגם.

יג

וראיה ברורה למעשה אפשר להביא לזה שהרי אנו רואים בעינינו את תנועת בעלי התשובה בדורנו שבאים אנשים שהיו לגמרי בעומק שאול תחתית וכבר היו במצבים קשים ביותר של טומאה רח"ל, ואפילו הכי נתהפכו ונשתנו לגמרי לטובה ותיקנו הכל והרי הם יהודים יראי שמים יראי חטא ועובדים את השי"ת באהבה ובשמחה, ובזה רואים בחוש את גודל כח בני ישראל שבכחם לשנות עצמם ולגלות את גודל כחם הנשגב והעצום של תשובה, וא"כ אף כל אחד יכול ללמוד מכך שגם כן הוא יכול לשוב בתשובה שלימה אם ירצה באמת ולשנות עצמו ולתקן נפשו לגמרי ולהעלות נפשו במדרגות גדולות.

ואיתא במדרש ויקרא רבה [יח א] על ענין עצם הלז שנמצא בכל איש ישראל וז"ל: "וינאץ השקד אילין קרסולות ויסתכל החגב זה לזו של שדרה אדרינוס שחיק עצמות שאל את ר' יהושע בר חנניא אמר לו מהיכן הקדוש ברוך הוא מציץ את האדם לעתיד לבא אמר לו מלזו של שדרה אמר לו מן הן את מודע לי אייתי יתיה קומוי נתנו במים ולא נמחה טחנו בריחים ולא נטחן נתנו באש ולא נשרף נתנו על הסדן והתחיל מכה עליו בפטיש נחלק הסדן ונבקע הפטיש ולא הועיל ממנו כלום" ע"כ.

והענין הזה של עצם הלז שישנו באדם הוא מרמז על הנקודה הפנימית הנמצאת אצל כל איש ישראל שאף אם יפול היכן שיפול רח"ל מכל מקום עדיין ישנו אצלו בחינה זו של עצם הלז שאינה בטלה ולעולם היא קיימת ויש בה הכח הגדול של תחיית המתים שמזה יוכל האדם להוושע ולצאת מבחינת רשעים בחייהם קרויים מתים לדרגה של צדיק גמור ולשנות כל כולו לטובה וכל זה בכח יציאת מצרים וכמו שנתבאר.

והיוצא מכל האמור שהעיקר בדורות הללו של עקבתא דמשיחא וזוהמת העולם צריך כל אחד לחזק עצמו ולידע בבירור שישנו הכח העצום והנשגב של יציאת מצרים וכל אחד ואחד בכלליות ובפרטיות יש בכחו ויכול לצאת מכל הפגמים הכי נוראים והכי טמאים שישנם ולטהר ולזכך עצמו ולהתקרב להשי"ת באמת ולעבדו יתברך בלב ונפש חפצה בתשובה מאהבה.

יעזור השי"ת שנזכה לצאת מגלות זו ומכל הגלויות וכל אחד יזכה לעשות תפקידו בשלמות ולתקן עצמו בתיקון השלם ויוכל להשפיע לטהר את כל העולם ועי"ז נזכה להתגלות מלך המשיח שיתקן כל העולם במלכות השי"ת ונזכה לאורו של משיח בביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

להצטרפות לרשימת התפוצה שילחו מייל ל m0732951213@gmail.com